

MUSTAFAKEMALPAŞA BELEDİYESİ

بايرامكز قولهلوا اولسون

ULUSLARARASI III. MUSTAFAKEMALPAŞA SEMPOZYUMU
(3rd INTERNATIONAL MUSTAFAKEMALPAŞA SYMPOSIUM)

13-14-15 Mayıs 2016 / Bursa-Mustafakemalpaşa
(13-14-15 May 2016 / Bursa-Mustafakemalpaşa)

Editörler

Yrd. Doç. Dr. Sezai SEVİM

Mustafa EREN

Dr. Murat ÇUBUKÇU

Halit ERSÖZ

BURSA-2016

I. CİLT

“Geçmişten Geleceğe Mustafakemalpaşa”

Sempozyumun Adı:
ULUSLARARASI III.
MUSTAFAKEMALPAŞA SEMPOZYUMU
(3rd INTERNATIONAL MUSTAFAKEMALPAŞA SYMPOSIUM)

Sempozyum Tarihi:
13-14-15 Mayıs 2016 / Bursa-Mustafakemalpaşa
(13-14-15 May 2016 / Bursa-Mustafakemalpaşa)

Yayın Editörleri:
Yrd. Doç. Dr. Sezai Sevim- Mustafa Eren- Dr. Murat Çubukçu- Halit Ersöz

Mustafakemalpaşa Belediyesi Kültür hizmetidir.

Fotoğraflar:
Mustafakemalpaşa Belediyesi Arşivi

ISBN:
978-605-87485-2-1 (Tk.)
978-605-87485-3-8
Sertifika No: 26747

Baskı yeri ve yılı: Bursa 2016

Baskı: **Renkvizyon Matbaacılık A.Ş.**
Anadolu Mh. Karlıdağ Cd. No:32 Yıldırım / BURSA

Her hakkı mahfuzdur.

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın Katkılarıyla

MUSTAFAKEMALPAŞA BELEDİYESİ

ULUSLARARASI III.

MUSTAFAKEMALPAŞA SEMPOZYUMU

(3rd INTERNATIONAL MUSTAFAKEMALPAŞA SYMPOSIUM)

13-14-15 Mayıs 2016 / Bursa-Mustafakemalpaşa

(13-14-15 May 2016 / Bursa-Mustafakemalpaşa)

I. CİLT

Editörler

Yrd. Doç. Dr. Sezai SEVİM

Mustafa EREN

Dr. Murat ÇUBUKÇU

Halit ERSÖZ

BURSA-2016

“Geçmişten Geleceğe Mustafakemalpaşa”

Sempozyumun Adı:
ULUSLARARASI III.
MUSTAFAKEMALPAŞA SEMPOZYUMU
(3rd INTERNATIONAL MUSTAFAKEMALPAŞA SYMPOSIUM)

Sempozyum Tarihi:
13-14-15 Mayıs 2016 / Bursa-Mustafakemalpaşa
(13-14-15 May 2016 / Bursa-Mustafakemalpaşa)

Yayın Editörleri:
Yrd. Doç. Dr. Sezai Sevim- Mustafa Eren- Dr. Murat Çubukçu- Halit Ersöz

Mustafakemalpaşa Belediyesi Kültür hizmetidir.

Fotoğraflar:
Mustafakemalpaşa Belediyesi Arşivi

ISBN: 26747
Sertifika No: 26747

Baskı yeri ve yılı: Bursa 2016

Baskı: **Renkvizyon Matbaacılık A.Ş.**
Anadolu Mh. Karlıdağ Cd. No:32 Yıldırım / BURSA

Her hakkı mahfuzdur.

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın Katkılarıyla

ULUSLARARASI III. MUSTAFAKEMALPAŞA

SEMPOZYUMU PROGRAMI

(3rd INTERNATIONAL MUSTAFAKEMALPAŞA

SYMPOSIUM PROGRAM)

13-14-15 Mayıs 2016 / Bursa-Mustafakemalpaşa

(13-14-15 May 2016 / Bursa-Mustafakemalpaşa)

Yer: Mustafakemalpaşa Belediyesi / (Location: Mustafakemalpaşa Municipality)

(BaŐkanlık Toplantı Salonları) / (Assembly Meeting Halls)

DÜZENLEYENLER

ORGANIZERS

Mustafakemalpaşa Belediyesi (Mustafakemalpaşa Municipality)

Uludağ Üniversitesi (Uludağ University)

SEMPOZYUM ONUR KURULU (SYMPOSIUM HONORARY BOARD)

Mustafa MASATLI (Mustafakemalpaşa Kaymakamı)

(Mustafa MASATLI (Mustafakemalpaşa District Governor))

Sadi KURTULAN (Mustafakemalpaşa Belediye BaŐkanı)

(Sadi KURTULAN (Mustafakemalpaşa Mayor))

Prof. Dr. Yusuf ULCAY (Uludağ Üniversitesi Rektörü)

(Prof. Dr. Yusuf ULCAY (Rector of Uludağ University))

DÜZENLEME KURULU: (ORGANIZING BOARD:)

Yrd. Doç. Dr.(/ Assist. Prof. Dr.) Sezai SEVİM (Başkan)

Yrd. Doç. Dr.(/ Assist. Prof. Dr.) Doğan YAVAŞ

Yrd. Doç. Dr.(/ Assist. Prof. Dr.) Erol OGUR

Gürhan KORKMAZ

Mustafa EREN

Murat GÜÇYILMAZ

Dr. Murat ÇUBUKÇU

Halit ERSÖZ

BİLİM KURULU: (SCIENTIFIC BOARD:))

Prof. Dr. Aziz NOVROZLU , Azerbaycan(/ Azerbaijan)

Prof. Dr. Berna ALPAGUT

Prof. Dr. Cafer ÇİFTÇİ

Prof. Dr.Christof BERNIS

Ruhr-Universität Bochum, Almanya(/ Germany)

Prof. Dr. Hasan ERTÜRK

Prof. Dr. İbrahim ÇAKMAK

Prof. Dr. Klara KUZMOVA

Trnava University in Trnava,Slovakya(/ Slovakia)

Prof. Dr. Martina SEİFERT

Universität Hamburg, Almanya(/ Germany)

Prof. Dr. Mefail HIZLI

Prof. Dr. Muhsin KILIÇ

Prof. Dr. Mustafa ŞAHİN

Doç.Dr. (/ Associate Prof. Dr.) Gaffar MEHDİYEV , Azerbaycan (/ Azerbaijan)

Doç. Dr. (/ Associate Prof. Dr.) Mehmet ÖZ

Yrd. Doç. Dr. (/ Assist. Prof. Dr.) Doğan YAVAŞ

Yrd. Doç. Dr. (/ Assist. Prof. Dr.) Erol OGUR

Yrd. Doç. Dr. (/ Assist. Prof. Dr.) Sezai SEVİM

Mine ÖZKILINÇ Almanya(/ Germany)

SEMPOZYUM SEKRETERYASI / SYMPOSIUM SECRETERIAT

Mustafakemalpaşa Belediyesi Kültür İşleri Müdürlüğü

Mustafakemalpaşa Municipality Directorate of Cultural Affairs

Sempozyum Bürosu: / Symposium Bureau:

Yeliz ÖZKAN HATİP (Şef) / (Chief)

Elif Nur ÖZBEY TEK (Memur) / (Officer)

Gökhan AYDIN (Memur) / (Officer)

İLETİŞİM / CONTACT

Telefon: (224) 6131058

Fax: (224) 6133714

Elektronik posta / E-mail: mustafakemalpasasempozyumu@mustafakemalpasa.bel.tr

İÇİNDEKİLER

Yrd. Doç. Dr. Sezai SEVİM

Osmanlı Döneminde Karyagmaz Köyü ile Paşalar Köyü ve Çevresi.

(Assist. Prof. Dr. Sezai SEVİM - Some Assessments About Karyagmaz Village, Paşalar Village and Its round in the Ottoman era.)

1-11

Yrd. Doç. Dr. Doğan YAVAŞ

Osmanlı Döneminde Kirmasti'de Yapılan Bazı İnşa Faaliyetleri.

(Assist. Prof. Dr. Doğan YAVAŞ - In The Light Of Ottoman Archival Documents, Reconstruction Activities In Mustafakemalpaşa.)

13-22

Prof. Dr. Bilçin MEYDAN

İş Dünyasında Başarının Sırrı: Değişen Dünyayı Doğru Okumak, Doğru Anlamak ve Harekete Geçmek.

(Prof. Dr. Bilçin MEYDAN- The Secret of Success in the Business World: Reading and Understanding the Changing World Right and Take Action.)

23-26

Doç. Dr. Füsün ÇINAR ALTINTAŞ

Mustafakemalpaşa'da Şehir Markası Yaratma.

(Associate Prof. Dr. Füsün ÇINAR ALTINTAŞ - Creating a City Trademark of Mustafakemalpaşa.)

27-34

Prof. Dr. Yılmaz ÖZKAN-Ufuk BİNGÖL

Yerel Yönetimlerde Bilişim Teknolojilerinin Kullanımı Niteliksel Analizi ve Mustafakemalpaşa Belediyesi Örneği.

(Prof. Dr. Yılmaz ÖZKAN-Ufuk BİNGÖL - Basic Qualitative Analysis Of Usage Of Ict In Local Governance; The Municipality of Mustafakemalpaşa.)

35-45

Doç.Dr.Erkan ÖZDEMİR-Öğr.Gör.Dr.Serkan KILIÇ

Kentlerin markalaşmasında kent web sitelerinin rolü:Bursa-Mustafakemalpaşa Belediyesi örneği.

(Associate Prof. Dr. Erkan ÖZDEMİR - Academician Dr. Serkan KILIÇ- The Role Of City Web Sites In The Branding of Cities: The Case Of Bursa Mustafakemalpaşa Municipality)

47-61

Öğr. Gör. Gazanfer ERBAŞLAR

Mustafakemalpaşa İlçesinde Faaliyet Gösteren İşletmelerde E-Ticaret Tekniğinin Bilinirliğinin ve Kullanım Etkinliğinin Ölçülmesi.

(Academician Gazanfer ERBAŞLAR - Measuring the Awareness Level and Using Affectivity of the E-Commerce Technique in Companies based in Mustafakemalpaşa.)

63-73

Prof. Dr. İbrahim Hakan MERT Miletopolis Antik Kentinde Bulunan Mimari Bezemeli Yapı Unsurları. (Prof. Dr. İbrahim Hakan MERT - Architectural Decorated Structural Members Found in Miletoupolis Ancient City.)	75-86
Öğr. Gör. Reyhan ŞAHİN Miletopolis Mezar Stelleri ve Adak Levhalarında Tasvir Edilen Kaplar. (Academician Reyhan ŞAHİN - Cups Described on Miletopolis Grave Stelas and Votive Plaques.)	87-99
Arş. Gör. Dr. Serkan GÜNDÜZ - Yrd. Doç. Dr. Oktay DUMANKAYA Limani Kenti Miletoupolis. (Res. Assist. Dr. Serkan GÜNDÜZ - Assist. Prof. Dr. Oktay DUMANKAYA -Port City Miletoupolis.)	101-116
Arş. Gör. Hazal ÇITAKOĞLU Arş. Gör. Gonca GÜLSEFA-Arş. Gör. Nur Deniz ÜNSAL - Miletoupolis Kökenli Mezar Stelleri ve Adak Levhaları Üzerindeki At Betimleri. (Res. Assist. Hazal ÇITAKOĞLU - Res. Assist. Gonca GÜLSEFA-Res. Assist. NurDeniz ÜNSAL - Horse Descriptions on Grave Stelas and Votive Plaques from Miletoupolis.)	117-139
Prof. Dr. Mustafa ŞAHİN Mustafakemalpaşada Antik çağ yol izleri : Kestelek Kalesi ve Çömlekçi Kaya Kilisesi. (Prof. Dr. Mustafa ŞAHİN – Antique age road traces in Mustafakemalpaşa: Kestelek Castle and Çömlekçi Kaya Church.)	141-156
Prof. Dr. Aziz NOVRUZLU Mustafakemalpaşa ve Çevresi Bronz Çağı Seramikleri Işığında Kafkas Etkileri ve İlişkileri. (Prof. Dr. Aziz NOVRUZLU - Caucasian Effects and Relations in the Light of Bronze Age Ceramics of Mustafakemalpaşa and the Neighborhood.)	157-164
Doç. Dr. Derya ŞAHİN Mustafakemalpaşada Bulunan Antoninus Pius portresi. (Associate Prof. Dr. Derya ŞAHİN - The portrait of Antoninus Pius found in Mustafakemalpaşa.)	165-172
Yrd. Doç. Dr. Güven GÜMGÜM Uluabat'ın Batı Yakası Lopadion'dan Miletoupolis'e. (Assist. Prof. Dr. Güven GÜMGÜM - From Lopadion, the West of Lake Uluabat, to Miletoupolis.)	173-186

Prof. Dr. Cafer ÇİFTÇİ Mustafakemalpaşa Köylerinde Koza Üretimi. (Prof. Dr. Cafer ÇİFTÇİ - Cocoon Production in the Mustafakemalpaşa Villages.)	187-196
Okt. Dr. Mustafa ULUOCAK Mustafakemalpaşa'da Maddi Kültür Unsurları. (Inst. Dr. Mustafa ULUOCAK - Material Culture Elements in Mustafakemalpaşa.)	197-204
Okt. Dr. Şükrü BAŞTÜRK Mustafakemalpaşa Manevi Kültür Özellikleri. (Inst. Dr. Şükrü BAŞTÜRK - Features of Moral Culture of Mustafakemalpaşa.)	205-215
Yrd. Doç. Dr. Erol OGUR Lise Öğrencilerinin Okuma Alışkanlığı Üzerine Bir Araştırma. (Assist. Prof. Dr. Erol OGUR -A Research on Reading Habits of High School Students.)	217-235
Dr. Halit EKEN Cumhuriyet'in İlanından 1960 Askeri Müdahalesine Mustafakemalpaşa'da Genel Seçimler. (Dr. Halit EKEN -General Elections in Mustafakemalpaşa from the Proclamation of Republic to Coup D'etat of 1960.)	237-257
Gürhan KORKMAZ 1960 Askeri Müdahalesinden Günümüze Mustafakemalpaşa'da Genel Seçimler. (Gürhan KORKMAZ - General Elections in Mustafakemalpaşa from the Coup D'etat of 1960 to Present.)	259-309
Ekrem Hayri PEKER Mustafakemalpaşa'nın İlk Mucidi, Güvem Köyünden İstanbul'a Hüsnü Okumuş. (EkremHayri PEKER -Hüsnü Okumuş, First Inventor of Mustafakemalpaşa, from Güvem Village to Istanbul.)	311-320
Doç. Dr. Mehmet KAYA Tasfiye Talepnamelerine Göre Lozan Mübadillerinin Mustafakemalpaşa'ya İskanı. (Associate Prof. Dr. Mehmet KAYA -Settlement of Lausanne Refugees (Exchanges) in Mustafakemalpaşa according to Settlement Requisitions.)	321-328
Doç. Dr. Mustafa MÜJDECİ Ant Gazetesinde Mustafakemalpaşa. (Associate Prof. Dr. Mustafa MÜJDECİ - Mustafakemalpaşa in Ant Newspaper.)	329-362

Doç. Dr. Gaffar MEHDİYEY Ermenice Kaynaklarda Bursa Kirmasti (Mustafakemalpaşa Yöresi ve Ermeniler). (Associate Prof. Dr. GaffarMEHDİYEY - Bursa Kirmasti in the Armenian Sources (Mustafakemalpaşa Region and Armenians).)	363-368
Hakan YILMAZ Osmanlı Bürokrasi Tarihinin İlk ve En Önemli Müesseselerinden Biri; Orhangazi Tarafından Kirmasti'de Kurulan İlk Osmanlı Arşivi. (Hakan YILMAZ - First and One of the Most Important Bodies of Ottoman Bureaucracy History; First Ottoman Archive founded in Kirmasti by Orhangazi.)	369-389
Prof. Dr. Ergün LAFLI-Yrd. Doç. Dr. Gülseren KAN ŞAHİN-Arkeolog Nihal KARDORUK Roma Döneminde Mustafakemalpaşa'nın Arkeolojisi ve Tarihi. (Prof. Dr. Ergün LAFLI-Assist. Prof. Dr. Gülseren KAN ŞAHİN-Archeologist Nihal KARDORUK -Archeology and History of Mustafakemalpaşa in the Roman Period.)	391-402
Mine ÖZKILINÇ Miletoupolis Mezar Stellerinde betimlenen Kadınlar. (Mine ÖZKILINÇ -Women described on the Miletoupolis Grave Stelas.)	403-431
Atila AYDIN Birinci Halk Ağzından Söz Derleme Çalışmasına Mustafakemalpaşa'dan Gönderilen Sözler. (Atilla AYDIN - The Quotes sent from Mustafakemalpaşa to the First Colloquial Saying Compilation Study.)	432-451

LİMAN KENTİ MİLETOPOLİS (Port City Miletoupolis)

Serkan Gündüz – Oktay Dumankaya⁹⁶

Özet :

Miletoupolishakkında oldukça kısıtlı bilgiye sahibiz. Antik kaynaklardan öğrendiğimiz kadarı ile kent M.Ö. I. yüzyılda göl kenarında bulunmaktadır. Bu gölün adı kimi kaynaklara göre Miletopolitis, kimisine göre ise Artynias olarak geçmektedir. Kentin liman kenti olduğunun en önemli göstergelerinden birisi Hadrian Dönemi sikkeleri, bir diğeri ise Atina Vergi Listeleri'dir. Günümüzde tamamen karasal bir alanda kalan Miletoupolis, en yakın göle kuş uçuşu 17 km, Marmara Denizi'ne ise 37 km uzaklıktadır. Günümüzde herhangi bir su kaynağı yanında olmamasına rağmen, 1975 yılında ortaya çıkan kent kalıntılarının konumunun geniş bir ovanın hemen yamacında bulunması ve bu ovanın Uluabat Gölü'ne kadar aynı yükseklikte devam etmesi ilginçtir. Miletoupolis'un lokalizasyon sorusu 20. yüzyıl ile birlikte başlamış ve bugüne kadar yapılan çalışmalar sonucunda büyük ölçüde yeri belirlenmiştir. Çalışmamızın amacı, liman kenti olan Miletoupolis'in limanının nerede olduğunu bulmak veya en azından nerede olabileceği üzerine çevredeki arkeolojik malzemenin dağılımı ve coğrafi faktörleri göz önünde tutarak fikir yürütmektir.

Anahtar Kelimeler: Miletoupolis – Miletopolitis – Miletos – Liman – Atina Vergi Listeleri

Abstract :

Our knowledge about the ancient city of Miletopolis is very limited. From the information gained through the ancient resources, the city was located at the coast of a lake during the 1st century AD. The lake at the coast of the Miletopolitis was called as Miletopolis in some of the ancient resources, for some others it is mentioned as Artynias. Hadrian coins found in the area and Athenian Tribute Lists indicates that this city was located at the coast of a lake. However, nowadays, Miletopolis is located in the rural area, nearest lake is 17 km away and the nearest point to reach the sea Marmara is 37 km. It is interesting although, the city is not located near a lake at the moment, the remains of the city discovered in 1975 show that the city is located on a slope of a plain which has the same level of height with the lake Uluabat. Localizations questions about the city of Miletopolis had risen in 20th century and until now and as a result of the studies carried out a large scale of the city is determined. The aim of our research is to find the harbor

⁹⁶Araş. Gör. Dr. Serkan Gündüz, Uludağ Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü, Bursa, sgunduz17@gmail.com

Yrd. Doç. Dr. Oktay Dumankaya, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü, Kahramanmaraş, oktaydumankaya@gmail.com

Bu çalışma TÜBİTAK2214/B-Yurt Dışı Müsterek Doktora Burs Programı kapsamında yapılmıştır.

of the Miletopolis or at least to discuss where it could have been according to the archaeological date and geographical factors.

KeyWords: Miletoupolis – Miletopolitis – Miletos – Harbour – AthenianTributeLists

(Μιλητούπολις/*Milētoúpolis* - Miletoupolisveya Μιλητόπολις/*Milētópolis*-Miletopolis olarak adlandırılan antik kent⁹⁷;birçok araştırmacıya göre,Bursa ili Mustafakemalpaşa ilçesine 4.5 kilometre uzaklıkta, bugünkü Karacabey –Mustafakemalpaşa yolu kenarında yer almaktadır. Günümüzde Miletopolis, en yakın su kıyısı olanUluabat Gölü'nekuş uçuşu 17 km,Marmara Denizi'ne 38 km, Manyas Gölü'ne ise, 27 km uzaklıktadır.Yerleşim geniş bir ovanın yanında, tepelik bir alanda kurulmuştur (Resim 1).

Kent Tarihi

Kentin M.Ö. 7. yüzyılda kurulduğu düşünölmektedir⁹⁸. Ancak Miletopolis'inbir koloni kenti olarak kurulup kurulmadığı hakkında açıklayıcı bilgiler veren herhangi bir kaynak tespit edilememiştir. Bu sebeple bu durum halen tartışma konusudur.

Miletopolis'inM.Ö. 5. yüzyılda kurulan AttikDelos Deniz Birliği'ne üye olduğu ve bu birliğe(M.Ö. 410/409 listeleri) vergi verdiği bilinmektedir⁹⁹. Miletopolis'teM.Ö. 4. yüzyıldan itibaren darp edilen sikkelerin ön yüzünde Athena başı, arka yüzlerinde ise baykuş bulunmaktadır. Ayrıca, Atina'da Miletopolis'li bir vatandaşa ait bir mezar taşı bulunmuştur. Yazıtta elde edilen bilgilerden Miletopolis'inM.Ö. 4. yüzyılda bağımsız bir kent olduğu kanısı oluşmuştur¹⁰⁰.Ancak kent sikkeleri üzerindeki betimlemeler ve kentte tespit edilen bazı yazıtlar Miletopolis'in Atina ile yakın ilişki kurduğunu işaret etmektedir¹⁰¹.

Miletopolis,M.Ö. 281 yılından sonra Seleukos Krallığı'nın yönetimi altına girmiştir¹⁰². M.Ö. 1. yüzyıldan itibarenkentin Kyzikos'ungölgesinde kaldığı bilinmektedir. Nitekim,Kyzikos Antik Kenti hakkında yapılan araştırmalarda Miletopolis söz konusu kentin territoryumunda yer alan kentlerden bir olarak gösterilmektedir¹⁰³.M.S. 25 yılında bağımsız ve federal statüsünü kaybeden kent Adramytteionteritoriumu içinde yer almaya başlamıştır¹⁰⁴. Ticaretin bu dönemde geliştiği

⁹⁷Schwertheim 1983: 89.

⁹⁸Schwertheim 1983: 103 vd.; Cremer 1991: 102; Mert 2011: 210.

⁹⁹Magie 1950: 797; Schwertheim 2000: 181.Yakın komşusuDaskyleion'dayapılanarkeolojikkazılardaelde edilen 406 adetPersmührükentin, Perslerinkontrolündebirsatraplıkmerkeziolduğunugöstermiştir. Bakır 1956: 6; Atay 2011: 225 vd.

¹⁰⁰Schwertheim 1983: 118 vd.

¹⁰¹Schwertheim 2000: 181; Şahin 2010: 18; Mert 2011: 210.

¹⁰²Arslan2010: 219.

¹⁰³Strab. XII. 8,11; XIV. 2,14; Marquart 1836: 24; Hasluck 1910: 74-78; Magie 1950: 797; Teichmann 1991: 148, 151; Res. 1.

¹⁰⁴Plin. Nat. His. V.32: 123.

gösteren birçok yazıt tespit edilmiştir.Söz konusu yazıtlarda önemli miktarda hububat ve purpur nakliyatından ticaretinden bahsedilmektedir¹⁰⁵.Bölgede tespit edilen büyük boy, çok katlı mezar stellerinin varlığı, güçlü bir ekonominin var olduğunu işaret etmektedir¹⁰⁶.

Arkeolojik buluntu ve belgelere göre M.S. 1. Yüzyılın ortalarında doğru kentin zenginliği artmıştır¹⁰⁷. Ancak, M.S. 117 ve 123 yıllarında Kyzikos merkezli depremler¹⁰⁸ sonrası kentte büyük tahribatların meydana geldiği bilinmektedir. Depremler sonrası, kutsal alanların yeniden inşasındaHadrian büyük yardımlar yapmıştır.Kyzikos halkı bu yardımlardan dolayı İmparator Hadrian'a kenti ziyaret ettiği sırada büyük saygı göstermiştir.Kyzikos'da imparator adına tapınak adanmış ve sikke darp etmiştir.Bu durum kente yapmış olduğu katkılardan dolayı gösterilen şükranın göstergesi olduğu düşünülmektedir¹⁰⁹.

Kent, Bizans Dönemi'nde de varlığını sürdürmüştür. Nitekim Byzantinus Stephanus Miletopolis'i Rhyndakos Nehri etrafında yer alan bir kent olarak tanımlamıştır¹¹⁰. Bizans Dönemi'nde piskoposluk merkezi olan kent¹¹¹ yüzyıllar geçtikçe Şahin'in tanımıyla: "*Dinde, ticarete ve politikada tam anlamıyla unutulmuşluğa terk edilmiştir*"¹¹².

Lokalizasyonu

Antik yazarlardan öğrendiğimiz kadarı ile kent,M.Ö. 1. yüzyılda göl kenarında bulunmaktadır. Bu gölün adı Strabon'a göre Miletopolitis ¹¹³ ,Plinius'a göre ise Artynias'dir¹¹⁴.Strabon'a göre, bölgede üç göl mevcuttur. Bu göllerin her biri yakınında ki bir kentle bağlantılıdır¹¹⁵. Bu göller LacusApolloniatis/Apolyon (Ulubat Gölü), LacusDascylitis (Daskyleion/Manyas Gölü) ve LacusMiletopolitis (Miletopolitis Gölü) dür¹¹⁶.

Daskylitis Gölü kıyısında Daskyleion kenti, Miletopolitis Gölü kenarında Miletopoliskenti, Apolloniatis/Apolyont kıyısında ise;Apollonia ad Rhyndakum kenti yer

¹⁰⁵Schwertheim 1983: Nr. 26.35; Cremer 1991: 102.

¹⁰⁶Schwertheim 1983: 130; Cremer 1991: 102; Şahin 2000: 21 vd.

¹⁰⁷Şahin 2000: 20.

¹⁰⁸Ambraseys 2009:126; Kopvd., Baskıda.

¹⁰⁹Dörner 1940: 125 vd.;Schwertheim 1983: 128;Şahin 2000: 20.

¹¹⁰Steph. Byz. Miletoupolis; Mert 2011: 208, dipn. 9.

¹¹¹Hasluck 1910: 76-77, 208; Schwertheim 1983: 131.

¹¹²Şahin 2000: 20.

¹¹³Strab. XII.8

¹¹⁴Plin. Nat. V.40.

¹¹⁵Mert 2011: 208.

¹¹⁶Strab. XII. 8,10.

almaktadır¹¹⁷.Ancak günümüzde söz konusu yörede sadece iki göl bulunmaktadır ve Strabon tarafından bildirilen üçüncü gölün varlığı şüphe uyandırmaktadır (Resim 2).

Yapılan araştırmalarda Perslerin Satraplık merkezi Daskyleion'un Manyas Gölü kıyısındaki Ergili'de olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla LacusDascylitis'in Manyas Gölü olduğu kesinlik kazanmıştır¹¹⁸. Yukarıda bahsi geçen göllerle bağlantılı kentlerin lokalizasyonunun kesinlik kazanmasına rağmen, yalnızca LacusMiletopolis'in yeri tam olarak bilinmemektedir. Günümüz haritalarından da anlaşılacağı üzere, iki göl haricinde çevrede herhangi bir göle ait iz bulunmamaktadır.

Strabona göre Miletopolis, kuruluşundan itibaren komşusu olan Kyzikos'un gölgesinde kalmıştır. Miletopolis ve çevresinde Trakyalı kavimler Dolionlar ve Mygdonlaryerleşmişlerdir. Bu kavimler batıda AiseposIrmağı, doğuda ise Olympos Dağı'nın bulunduğu alanda yerleşim göstermiştir¹¹⁹.

Antik kaynak, arkeolojik buluntu ve yapılan araştırmalara göre Miletopolis'inkurucusu "Miletos" dur¹²⁰. Özellikle Hadrian Dönemi'nden "*Kurucu Meiletos*"(*MELIHTOCTICTHC*) yazan sikkeler basılarak bu durum vurgulanmıştır (Resim 3).Hadrian Dönemi sikkelerindedikkati çeken başka bir unsur ise, Miletopolis'in liman kenti olduğunu gösteren betimlemelerin yer almasıdır. Sikkenin ön yüzünde profilden İmparator Hadrian'ın portresi, arka yüzde ise bir geminin pruvası üzerinde ayakta duran Miletos tasviri bulunmaktadır¹²¹.Söz konusu sikkelerdeki betimlemelerve kentin Attik-Delos Deniz Birliği'nde yer alması Miletopolis'in savaş gemilerine sahip olduğunu ve kentin denizcilik ile bağlantılı olduğunu göstermektedir.

Kentin denizle bağlantı kurabileceği tek yol yakınlarından akan Rhyndakos Nehri'dir. Günümüzde söz konusu nehir hem yaz, hem de kış aylarında düşük bir debiyle akmaktadır. Nehiryatağının eğimi oldukça azdır ve akıntı yönleri yıl içinde değişmektedir¹²².Rhyndakos Nehri ile Uluabat Gölü'ne oradan da Marmara Denizi'ne ulaşım günümüzde bile rahatlıkla sağlanabilmektedir.Öyle ki,İ.Ö. 85 yılında Romalı general Fimbria,Rhyndakos Nehri'nden gece ordularını geçirereknehir yakınlarında kamp kuran Pontos kralı Mithradetes'ikuşatmıştır.Fimbria'nın gece yaptığıani bir baskın ile Mithradetes'i ağır bir

¹¹⁷Plin. Nat. V. 32, 1-48; V. 40, 17-29; Smith 1854: 233, 355, 717; Neumann 1969: 1529-1533; Sevin 2001: 31-32; Texier 2002: 245.

¹¹⁸Strab. XII. 8,10.

¹¹⁹Strab. XII. 8, 10. Detaylıbilgileriçinbkz.Marquart 1836: 24; Hasluck 1910: 74-78.

¹²⁰Hasluck 1910: 76 vd.;Burckhardt1932: 1656-1659; Mert 2011: 210.

¹²¹Schwertheim 1983: 103, Dipn. 46; Mert 2011: 210. Hadrian sikkesine ait ayrıntılı bilgi için bkz.

http://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/3/1651/?search&stype=advanced&c=&od=&od_b=or&od_ft=&rd=&rd_b=or&rd_ft=&ri=&m=&d=&d2=&v=&i=&l type=l type_city&p=&r=&y type=&yf=&yt=&yx=&mn=&mt=&oi=&pa=&a=&w=&w2=&t=&s=&c type=c type_person&person=&reign=&c id=0=miletopolis&rno=16

¹²²Rhyndakos Nehri'nin coğrafi özellikleri ve nehirde kullanılan gemi tipleri üzerine yapılan değerlendirmeler için bkz. Bilir – Dumankaya 2015, Baskıda.

yenilgiye uğratmıştır¹²³. Bu tarihi olay nehrin sahip olduğu niteliklerin Antik Çağ'da da var olduğunu işaret etmektedir. Bu durum nehir boyunca savaş gemileri ve çeşitli ticari teknelerin çift yönlü hareket edebileceğini göstermesi açısından son derece önemlidir.

Miletopolis, Roma İmparatorluğu yol haritasında (Tabula Peutingeriana) konum olarak oldukça önemli bir yol güzergahında gözükmektedir. Prusa ad Olympum'dan çıkan yol Apollonia üzerinden Miletopolis'e ulaşmakta, buradan da Pergamon'a ilerlemektedir (Resim 4).

Kent hakkında bilgi veren ilk modern araştırmacı Marquardt'dır. Marquardt'a göre, Pergamon'dan gelen yol Hadrianothrae (Balıkesir) üzerinden Miletopolis'e ulaşmaktadır¹²⁴. Daha sonraları bölgeyi ziyaret eden seyyahlar gözlemlerini ve düşüncelerini kaleme almışlardır. Hamilton, gezi notlarında Kirmasti'nin bulunduğu yerin düz-bataklık bir ova olduğunu ve kışın sualtında kaldığını belirtmektedir¹²⁵. Bu bilgi bölgenin zaman içinde gösterdiği coğrafi değişikliğe vurgu yapması açısından önemli bir husustur¹²⁶. Ancak Hamilton, Miletopolis ile Daskyleion Gölü'nü birbirine karıştırmıştır. Bölge coğrafyası hakkında detaylı bilgiler verse de eserinde, sürekli Manyas Gölü ile Miletopolis Gölü'nü eşleştirmiştir¹²⁷.

1902 yılında bölgeyi ziyaret eden diğer bilim adamı ise; coğrafyacı Alfred Philippon'dur. Philippon eserinde, günümüzde "*Melde*¹²⁸ Bayırı" olarak adlandırılan tepenin sol tarafında yer alan bataklıktan ve bataklık etrafında tespit ettiği mimari bloklardan bahsetmektedir. Burasının Miletopolis kenti (Kirmasti) ve kente ait liman olduğu konusunda vurgu yapmaktadır. Philippon, Rhyndakos Nehri'nin getirdiği alüvyonlar sayesinde bölgenin zamanla dolduğunu ve arkeolojik kültür varlıklarının zamanla toprak altında kaldığını belirtmektedir¹²⁹.

Hasluck ise, Miletopolis'in Kyzikos'un egemenlik bölgesi içinde bulunduğunu bildiren araştırmacılardan biridir. Eserinde kentin yerinin Mihaliç veya Melde'de olabileceği görüşlerine yer vermektedir. Ancak, gözlemlerinde Miletopolis sikkelerinin Melde'de çok yoğun olarak çıktığını, Mihaliç'te ise çok nadir olduğunu belirtmektedir. Hasluck, sonuç olarak Melde etrafında yoğun olarak gözlemlendiği mimari kalıntılardan ve sikkelerde kentin lokalizasyonu

¹²³Hasluck 1910: 178.

¹²⁴Marquardt 1836: 24; Mert 2011: 213.

¹²⁵Hamilton 1842:93.

¹²⁶Mert 2011: 213.

¹²⁷Hamilton 1842: 105.

¹²⁸Schwertheim "*Melde*" kelimesinin Türkçe kelime olmadığı görüşündedir. "*Miletos-Meletos-Melde*" şeklindeki dönüşümün sonucu olan bir kısaltma olduğunu düşünmektedir. Schwertheim 1983: 90, Dipn.2.

¹²⁹Philippon 1913: 45; Mert 2011: 213.

Melde Bayırı ve çevresine vermektedir¹³⁰. J. ArtueMunro da, Hasluck gibi Miletopolis'iMelde Bayırı civarına lokalize eden araştırmacılardan birisidir¹³¹.

Kentle ilgili kesinleştirilemeyen soruların cevabını 1975 yılında, Bursa Arkeoloji Müdürlüğü başkanlığında yapılan arkeolojik kazılar ve Alman Epigraf Elmar Schwertheim vermiştir. Melde Bayırı'nda yapılan arkeolojik kazılarda, bir tapınak¹³² ; "*C sondajı*" olarak adlandırılan alanda ise, hamama ait yapı kalıntıları tespit edilmiştir¹³³ .Yapılan kurtarma kazılarında tespit edilen mimari yapılar, lahitler, heykel ve M.Ö.6-5. Yüzyıla tarihlenen çeşitli seramik parçaları antik kentin Melde Bayırı'nda olduğu kanaatini güçlendirmiştir¹³⁴ . E. Schwertheim ise; Kyzikos ve yöresi yazıtlarının II. serisinde Miletopolis kökenli tüm yazıtları yayınlamıştır¹³⁵.Gerek arkeolojik kazılar gerekse; Schwertheim tarafından yayınlanan yazıtlar kentin lokalizasyon problemini ortadan kaldırmıştır. Yapılan bu araştırma ve kazılar Hellenistik ve Roma Dönemi'nde kentin oldukça önemli bir yer olduğunu gözler önüne sermektedir¹³⁶.

Limanın Konumu

Attik-DelosDeniz Birliği'ne üye olan kentin limanının olması kaçınılmaz bir gerçektir. Ancak,günümüze kadar yapılan araştırmalarda Melde Bayırı ve çevresinde limana ait olabilecek herhangi bir yapı kalıntısı ile karşılaşılmamıştır. Tarafımızca yapılan araştırmada, kentin yakın çevresinde yer alanTatkavaklık, Derecik, Ocaklı, Yumurcaklı, Gönü, Yolağzı ve Ovaazatlı köylerinde muhtelif yerlerde antik limana ait olabilecek kalıntılar tespit edilmeye çalışılmıştır (Resim 5). Araştırma yaptığımız köylerde muhtarlar veya köy azaları ile birebir görüşülmüş, çevre hakkındaki bilgilerine başvurulmuştur. Yapılan araştırmada limanla bağlantılı olabilecek herhangi bir yapı kalıntısına rastlanılmamıştır. Ancak söz konusu köylerde tekil sayıda mimari parçalara rastlanmış ve bu mimari blok taşlarınMeldeBayırı'ndan getirildiği öğrenilmiştir.

Yüzeyde limana ait herhangi bir yapı kalıntısına rastlanmayan kentin limanının belirlenebilmesi için bölgenin geçirdiği coğrafi değişim ve depremlerinirdelenmesi gerekmektedir. Nitekim, Uluabat ve Manyas Gölleri Kuzey Anadolu Fay Hattı içerisinde yer alan bölgede Antik Çağ'dan günümüze kadar birçok deprem meydana gelmiştir¹³⁷. Bu hareketli zemin özellikle Kuvater'de hızlı bir jeomorfolojik gelişim-değişim geçirmiştir¹³⁸. E.Lahn'a göre, Neojen

¹³⁰Hasluck 1910: 74-76; Mert 2011: 214.

¹³¹Munro 1912: 61; Mert 2011: 214.

¹³²Akat et al. 1977: 5, 29; Mert 2011: 214.

¹³³Kozaman 1977:29-39.

¹³⁴Ayrıntılıbilgi içinbkz.Akatvd. 1977: 5 vd.;Dedeoğlu 1977: 13-22; Yalman 1977: 23-28; Kozaman 1977: 29-39, Res.1-29.

¹³⁵Schwertheim 1983: 89vd.

¹³⁶Şahin 2000: 137-139.

¹³⁷Ambraseys 2009:126 vd.; Kop vd., Baskıda.

¹³⁸Turoğlu vd. 2002: 93.

Dönem’de Bursa-Gönen depresyonu çöküntü alanında büyük bir göl oluşmuş; KuvaterDönem’de meydana gelen hareketlenme neticesinde ise bu büyük göl, dört ayrı küçük göle dönüşmüştür¹³⁹.Uluabat Gölü’nde yapılan jeolojik ve jeomorfolojik araştırmalar gölün;Geç Holosen’de akarsu yataklarının setlenmesiyle meydana geldiğini göstermektedir. Bölgede akarsu yataklarının eğimi azdır ve nehirlerin biriktirme hızı oldukça fazladır. Zamanla karasallaşan küçük göllerden geriye Uluabat ve Manyas Gölü kalmıştır¹⁴⁰.

1910’lu yıllarda Philippon, Melde civarında, müze tarafından kurtarma kazılarının yapıldığı alanın hemen batısında bir bataklığın varlığından söz etmektedir. Yaptığı çizimde de bataklığın konumunu açıkça göstermiştir(Resim 6). Günümüzde ise söz konusu alan tamamen kurumuş, üzerinde yer yer inşaatlar yapılmıştır.

Miletopolis’e en yakın göl olan Uluabat Gölü hakkında yapılan araştırmalarda, geçen yılların göl üzerindeki etkilerini gözler önüne sermektedir. 1984-1998 yılları arasındaki 14 yıllık süreçte gölde %12’lük bir küçülme gözlemlenmiştir¹⁴¹ (Resim 7). Uluabat Gölü gibi, nehirlerle beslenen,geniş havzaya sahip göllerde doğal koşulların etkisi ile oluşan su erozyonuna bağlı sedimantasyon kaçınılmazdır. Bu koşullarda göl çok ekstrem iklim değişikliklerinin dışında varlığını yüzyıllarca sürdürebilir. Ancak insan faktörü ile gölün gelecekte kuruyarak tarım arazisine dönüşeceği veya sazlık bataklık bir hal alacağı öngörülmektedir¹⁴².

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Coğrafi haritalarda Uluabat Gölü ve çevresinin deniz seviyesinden yüksekliğiortalama 8-10 m aralığında; Miletopolisve Karacabey çevresi ise,10-12 m aralığındagösterilmektedir. Görülebileceği üzere, ovanın deniz seviyesinden yüksekliği oldukça azdır. Dolayısıylaükseltilerdeki yakınlık bölgede tek bir gölün olabileceğini işaret etmektedir. Tarihi süreçtebölgede meydana gelen jeomorfolojik, jeolojik ve iklimsel değişimlerden dolayı göl küçülerek, bölge coğrafyası bugünkü şeklini almış olmalıdır.

Bölgede üçüncü gölün varlığından bahseden antik yazar İ.Ö. 64/63 – İ.S. 24 yılları arasında yaşamış olan Strabon’dur. Son 100 yılda bölgede meydana gelen coğrafi değişimin hızı dikkate alındığında, 2000 yıllık zaman aralığında bu denli büyük değişimlerin yaşanması doğal süreçtir. Strabon’un eserinde bahsettiği Miletopolis Gölü, muhtemelen Lahn’ın bahsettiği yok olan göllerden biri olmalıdır. Elbette başka bir olasılıkta vardır. Uluabat Gölü,

¹³⁹Lahn 1948: 23.

¹⁴⁰Kazancıvd. 2004: 286-305; 2014: 1 vd.; Reed vd. 2008: 2765 vd., Res. 1.

¹⁴¹Aksoy – Özsoy 2002: 323.

¹⁴² 2002 yılındaUluabat Gölü’nün su rejimi ve ekoloji üzerine etkilerinin araştırılması için; Uludağ Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü, Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Çevre Mühendisliği Bölümü, Ziraat Fakültesi Biyosistem Mühendisliği Bölümü ve Toprak Bilimi ve Bitki Besleme Bölümü öğretim üyeleri tarafından ortak rapor hazırlanmıştır. Ancak bu rapor henüz yayınlanmamıştır.

KuvaterDönem’deMiletopolis’e kadar uzanan bir göl idi vediğer iki gölün kuruması gibi zamanlaUluabat Gölü de küçülerek iki ayrı parçaya ayrılmış olabilir. Neojen Dönem’de su seviyesinin günümüzden ortalama 100 m daha yüksek olduğu bilinmektedir. Neojen Dönem sonlarından itibaren Kuvater Dönem ile birlikte deniz seviyesinde alçalma olduğu bilinmektedir¹⁴³.

Bilgisayar programları ileUluabat ve çevresini deniz seviyesinden 30 m yükselttiğimizizde;Uluabat Gölü’nün Manyas Gölü ile birleşerek tek bir göl halini aldığı,su seviyesinin MeldeBayırı’nda bulunan arkeolojik buluntulara kadar ulaştığı dikkat çekmektedir ¹⁴⁴ (Resim 8-9). Bu veriler, Strabon’un bahsettiği Miletopolis Gölü’nün zamanla su seviyesindeki azalmalar ve alüvyonal birikintilerden dolayı; Uluabat Gölü’nden ayrılmış küçük göl olduğunu düşündürmektedir.

Günümüzde bir ovanın içerisinde yüksek bir tepeye yaslanan Miletopolis’in limanını kazılar tamamlanmadan tespit etmek oldukça güçtür. Ancak, Antik Çağliman kentlerinde, kente ait yapılar liman etrafında yelpaze şeklindekonomlandırılmaktadır¹⁴⁵.Ayrıca,antik kent limanlarında tapınak ve hamamgibi birçokyapı yer almaktadır¹⁴⁶. Dolayısıyla Bursa Arkeoloji Müzesi Müdürlüğü’nün Miletopolis kazısında ortaya çıkarttığı tapınak ve hamam yapılarının konumları, 1900’lü yıllarda Miletopolis coğrafyasını tanımlayan bilim adamlarının görüşleri, bölgede yapılan jeolojik, jeomorfolojik araştırmalar kent limanının Melde Bayırı etrafında olduğuna işaret etmektedir. Liman hakkında ayrıntılı bilgilerin elde edilebilmesi için kazıların ve jeoradar çalışmalarının yapılması gerekmektedir.

KAYNAKÇA:

MakaledeAlmanArkeolojiEnstitüsü’nün (DAI) kısaltmasistemikullanılmıştır.

https://www.dainst.org/documents/10180/70593/01_Schlagwortliste_quer.pdf/60686d03-44a0-4fc0-a614-136c50257a12 (son erişimMayıs 2016)

¹⁴³Ekmekçi 2008: 17.

¹⁴⁴<http://asterweb.jpl.nasa.gov/adresindenASTERGDEMv2> 30 m sayısal yükseklik modeli (DEM) verileri indirilmiştir. Global Mapper Demo V17 programı ile sayısal yükseklik modeli üzerinde Bölge, deniz seviyesinden 30 m yeniden modellenmiştir. Elde edilen ModellerArcGIS 10.3 programı kullanılarak haritalanmıştır.

¹⁴⁵Akarca 1998: 26.

¹⁴⁶Ayrıntılı bilgi için bkz. Bass 1972: 94; Zoroğlu 1994: 45; Trebilco2004: 31;Alanyalı – Şen 2008: 413;Blackman 2008: 653.

Antik Kaynaklar:

- Plin. Nat. Plinius the Elder, *The Natural History*,
<http://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus%3atext%3a1999.02.0137> (20.07.2015).
Pliny, *Natural History Volume II*, (Trans.) P. Holland
(London 1847).
- Strab. Strabon, *Geographika, Antik Anadolu Coğrafyası*, (Trans.) A.
Pekman (İstanbul 2000).
Strabon, *The Geography of Strabon*, (Ed.) H. L. Jones (London 1924).
- Steph. Byz. Stephani Byzantii, *Ethnica Vol. III*, (Ed.) B.
Margarette (Berlin 2014).

Modern Araştırmacılar:

- Akat et al. 1977 A. Akat – J. Dedeoğlu – O. Kozaman – B. Yalman, “1975
Miletopolis Hafriyat Raporu”, *TAD 24/1*, 1977, 5–39.
- Aksoy – Özsoy 2002 E. Aksoy – G. Özsoy, “Investigation of Multi-Temporal Land Use/Cover
and Shoreline changes of the Uluabat Lake Ramsar Site Using RG and
GIS”, in: *International Conference on Sustainable Land Use and
Management*, 10–13 June 2002, Çanakkale, Turkey, Proceedings Book,
2002, 318–325.
- Alanyalı – Şen 2008 F. Soykal Alanyalı – D. Şen,
“Patara Hurmalık Hamamı Frigidariumu ve Seramiklerinin Stratigrafik Olarak
Değerlendirilmesi”, *SERES IV*, 2008, 412–430.
- Ambraseys 2009 N. Ambraseys, *Earthquakes in the Mediterranean and Middle East A
Multidisciplinary Study of Seismicity upto 1900*, Cambridge
University Press, (New York 2009).
- Arslan 2010 M. Arslan, *İstanbul’un Antikçağ Tarihi: Klasik ve Helenistik Dönemler*,
Odin Yayıncılık (İstanbul 2010).
- Atay 2011 Ç. Atay, “Daskyleion İlkçağ Kentinde Kazılar”, (Ed.) S. Sevim,
Mustafakemalpaşa (Kirmasti) Sempozyumu, 7-9 Ekim 2011, Özcan Ofset,
Bursa 2011, 225–234.
- Bakır 1956 T. Bakır, “Daskyleion (TYAIYDRAYAHYA) Hellespontine Phrygia

- BölgesiAkhaemenidSatraplığı”, *Anatolia* 25, 1956, 1–26.
- Bass 1972 G. F. Bass, “The Earliest Seafarers in the Mediterraneanand the Near East”, (Ed.) G. F. Bass,*A History of Seafaring Based on Underwater Archaeology*, London 1972, 1-35.
- Bilir - Dumankaya 2015 A. Bilir, O. Dumankaya, “Apollonia Ad RhyndacumToPropontis”, *Unesco Dünya Mirası Olma Yolunda İznik/Nicaea Uluslararası İznik Sempozyumu*, 2-4 Ekim 2015, İznik, Bursa, Baskıda.
- Blackman 2008 D.J. Blackman, “Sea Transport, Part 2: Harbors”,(Ed.) J.P. Oleson,*The Oxford HandbookEngineeringandTechnology in TheCalassical World*, Oxford 2008, 638–670.
- Burckhardt 1932 Burckhardt,“Miletos” *RE* 15/2, 1932, 1656 – 1659.
- Cremer 1991 M. Cremer, Hellenistisch-römischeGrabstelenimnordwestlichenKleinasienMysia, *AMS* 4/1,Mysia (Bonn 1991).
- Dedeoğlu 1977 J. Dedeoğlu, “Miletopolis Kazısı 1975-A Sondaj Çukuru Hafriyat Raporu”, *TAD* 24/1, 1977, 13 – 22.
- Dörner 1940 F. K. Dörner, “AufleerbithynischeInschriften im Museumvon BursaundneueFundeausEskischehir (Dorlylaion)” *JÖAI* 32, Beiblatt, 1940, 107 – 136.
- Ekmekçi 2008 M. Ekmekçi, “Jeolojik Geçmişten Günümüze İklim Değişiklikleri”, *Küresel İklim Değişimi ve Türkiye TMMOB İklim Değişimi Sempozyumu*, Ankara 2008, 5-25.
- Hamilton 1842 W. J. Hamilton, *Researches in Asia Minor, Pontus and Armenia with some Account on their Antiquities and Geology*, Bd. 2, (London 1842).
- Hasluck 1910 F. W. Hasluck, *Cyzicus*, (Cambridge 1910).
- Kazancı vd. 2004 N. Kazancı – S . Leroy – Ö. İleri – Ö . Emre – M. Kibar – S. Öncel, “LateHoloceneerosion in NW Anatolia fromsediments of Lake Manyas, Lake Ulubatandthesouthernshelf of the Marmara Sea, Turkey”,*Catena* 57, 277–308.

- Kazancı vd. 2014 N. Kazancı – Ö. Emre – K. E. Suzan – A. G. Leroy – S. Öncel – Ö. İleri – Ö. Toprak, “Güney Marmara Bölgesindeki Büyük Vadilerin Olası Deşil Zamanı”, *MTA Dergisi* 148, 1–17.
- Kop vd. 2016 A. Kop – S. Özalp – K. Elmacı – M. Kara – T. Y. Duman, “Active Tectonic and Paleoseismological Features of the Western Section of Mustafakemalpaşa Fault; Bursa, NW Anatolia”, *Geodinamica Acta* (accepted on May 07, 2016, in press).
- Kozaman 1977 O. Kozaman, “Miletopolis - Hamam Kazısı 1975 Raporu”, *TAD* 24/1, 1977, 29 – 39.
- Lahn 1948 E. Lahn, *Türkiye Göllerinin Jeolojisi ve Jeomorfolojisi Hakkında bir Etüt*, Maden Teknik Arama Yayınları, (Ankara 1948).
- Magie 1950 D. Magie, *Roman Rule in Asia Minor to the End of the Third Century After Christ Vol I: Text*, Princeton University Press, (New Jersey 1950).
- Marquardt 1836 J. Marquardt, *Cyzicus und sein Gebiet*, (Berlin 1836).
- Mert 2011 İ. H. Mert, “Kirmasti Bölgesinin Arkeolojik Önemi”, (Ed.) Sezai Sevim, *Mustafakemalpaşa (Kirmasti) Sempozyumu*, 7-9 Ekim 2011, Özcan Ofset, Bursa 2011, 207 – 224.
- Munro 1912 J. A. R. Munro, *Dascylium*, *JHS* 32, 1912, 57–67.
- Neumann 1969 G. Neumann, “Mysia”, *Der Kleine Pauly* 3, 1530 – 1533.
- Philippson 1913 A. Philippson, *Reisen und Forschungen im westlichen Kleinasien Heft III* (Gotha 1913).
- Reed vd. 2008 J. M. Reed – M. J. Leng – S. Ryana – S. Blackd – S. Altınışıl – H. I. Griffiths, “Recent habitat degradation in karstic Lake Uluabat, western Turkey: A coupled limnological–palaeolimnological approach”, *Biological Conservation* 141, 2765 – 2783.
- Schwertheim 1983 E. Schwertheim, *Die Inschriften von Kyzikos Umgebung. Teil II: Miletopolis-Inschriften und Denkmäler*, *Inschriftengriechischer Städte aus Kleinasien* IK 26, (Bonn 1983).
- Schwertheim 2000 E. Schwertheim, “Miletopolis, Miletopolis”, *Der Neue Pauly*, 2000, 181.

- Sevin 2001 V. Sevin, *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası I*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, (Ankara 2001).
- Smith 1854 W. Smith, *Dictionary of Greek and Roman Geography*, Little, Brown & Co., (Boston 1854).
- Strabon 2000 Strabon, *Antik Anadolu Coğrafyası, (Geographika: XII-XIII-XIV)*, (Çev.) A. Pekman, Arkeoloji Sanat Yayınları, (İstanbul 2000).
- Şahin 2000 M. Şahin, *Miletopolis Kökenli Figürlü Mezar Stelleri ve Adak Levhaları*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, (Ankara 2000).
- Teichmann 1991 J. Teichmann, "Das Territorium der Stadt Kyzikos zu Beginn der römischen Kaiserzeit", *AMS* 3, 1991, 139–151.
- Texier 2002 C. Texier, *Küçük Asya Coğrafyası, Tarihi ve Arkeolojisi*, (Çev.) A. Suat, Enformasyon ve Dokümantasyon Hizmetleri Vakfı, (Ankara 2002).
- Turoğlu vd. 2002 H. Turoğlu–M. Uludağ–B. Mater, "Geomorphoic environmental changes at Uluabatand Manyas lakes (Southern Marmara Region, Turkey) from neotectonic stopresent time", *Coastal Environment, Environment Problems in Coastal Regions IV*, 2002, 93–102.
- Trebilco 2004 P. Trebilco, *The Early Christians in Ephesus from Paul to Ignatius*, (Tübingen 2004).
- Yalman 1977 B. Yalman, "Miletopolis Hafriyatı 1975", *TAD* 24/1, 1977, 23–28 .
- Zoroğlu 1994 L. Zoroğlu, *Kelenderis I / Kaynaklar, Kalıntılar, Buluntular*, (Ankara 1994).

Hadrian Sikkesi :

http://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/3/1651/?search&stype=advanced&c=&od=&od_b=or&od_ft=&rd=&rd_b=or&rd_ft=&ri=&m=&d=&d2=&v=&i=&l_type=l_type_city&p=&r=&y_type=&yf=&yt=&yx=&mn=&mt=&oi=&pa=&a=&w=&w2=&t=&s=&c_type=c_type_person&person=&reign=&c_id=0=miletopolis&rno=16 (Mayıs 2016).

FIGÜRLER LİSTESİ:

Res. 1: Miletopolis'in Konumu.

Res. 2: Göllerin ve Antik Kentlerin Konumu.

Res. 3: Hadrian Sikkesi.

Res. 4: Tabula Peutingeriana Yol Haritası Üzerinde Miletopolis'in Konumu Ve Yolları.

Res. 5: Miletopolis Çevresindeki Araştırma Yapılan Yerleşim Alanları.

Res. 6: Miletopolis Kıyısında 1913 Yılında Görülen Bataklık Alan (Philippons 1913, Nr. 177).

Res. 7: Uluabat Gölü Kıyı Değişimleri (Aksoy – Özsoy 2002, Fig. 3).

Res. 8: Deniz Seviyesinden 30 Metre Yükselti Modeli (DEM) Haritası (Hazırlayan: Gökay Coşkun).

Res 1-Miletopolis'in Konumu

Res 2-Göllerin ve antic kentlerin konumu

Res 3-Miletopolis Sikkesi

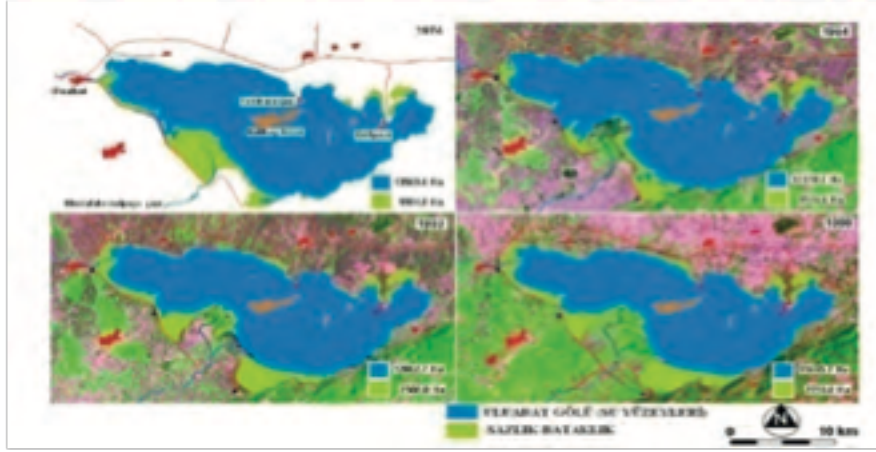
Res 4- Tabula Peutingeriana yol haritası üzerinde Miletopolis'in konumu ve yolları

Res 5-Miletopolis çevresindeki araştırma yapılan yerleşim alanları

Res 6-Miletopolis kıyısında 1913 yılında görülen bataklık alan

Res 7-Uluabat Gölü kıyı değişimleri

Res 8-Deniz seviyesinden 30 metre yükselti modeli
metre yükselti modeli

Res 9-Deniz seviyesinden 30

